

Aan de leden van de gemeenteraad

Raadsinformatiebrief 132

Helmond, 10 oktober 2023
Onderwerp: Afsluiting tijdelijke koopkrachtaanpak

Zaaknummer: 51188006

Geachte leden van de gemeenteraad,

Ruim een jaar geleden zijn wij gestart met een grootschalige aanpak om de effecten van de energie- en koopkrachtcrisis die zich op dat moment voordeed te beperken. De oorlog in Oekraïne zorgde voor enorm stijgende energieprijzen en daarmee voor acute problemen bij inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Wij hebben toen, mede op aandringen van uw raad, in korte tijd met een speciaal daarvoor ingericht team maatregelen uitgedacht, uitgewerkt en geïmplementeerd. Daarbij hebben wij nauw samengewerkt met vele maatschappelijke partners in onze stad. U heeft voor deze aanpak een budget van in totaal € 10 miljoen beschikbaar gesteld. Met deze middelen en deze aanpak hebben wij duizenden inwoners, honderden ondernemers en tientallen maatschappelijke organisaties kunnen helpen in deze moeilijke tijd.

De insteek van onze aanpak was om in de crisisperiode een extra impuls te geven en mensen door deze moeilijke periode te helpen. Vanaf start is de bedoeling geweest dat deze aanpak van tijdelijke aard was. De middelen waren bedoeld om uit te geven eind 2022 en in 2023. In deze Raadsinformatiebrief gaan wij in op de bereikte resultaten van onze koopkrachtaanpak en geven wij aan hoe we met restantmiddelen willen omgaan. In bijgevoegde monitor treft u een visuele samenvatting hiervan aan. Besluitvorming over de restantmiddelen loopt via de tweede bestuursrapportage. Op dat moment besluit u over de toekenning van deze middelen.

Inwoners

Het tegemoet komen van inwoners was het belangrijkste onderdeel van onze koopkrachtaanpak. Zo hebben we ervoor gekozen om de doelgroep voor de energietoeslag uit te breiden. In 2022 konden inwoners met een inkomen tot 150% van het sociaal minimum aanspraak maken op een toeslag. In 2023 geldt dit voor inwoners met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum. Vanuit het Rijk ontvangen we middelen voor de energietoeslag voor huishoudens met een inkomen tot 120%. Helaas zijn deze middelen onvoldoende om alle toeslagen aan deze groep te kunnen voldoen. Ondanks ons aandringen en een formeel verzoek aan het Rijk voor volledige compensatie ziet het er niet naar uit dat we als gemeente geheel voor deze uitgaven gecompenseerd worden. Voor 2022 en 2023 samen onttrekken we daarom voor een bedrag van € 2,5 miljoen uit het Koopkrachtfonds.

Naast onze inzet op de energietoeslag hebben wij samen met partners geprobeerd zoveel mogelijk Helmondse gezinnen aanspraak te laten maken op het Landelijk Energiefonds, dat begin 2023 operationeel was.

Uiteindelijk zijn met onze lokale aanpak meer dan 9.000 huishoudens geholpen. Daarmee hebben we voor veel mensen daadwerkelijk verlichting kunnen bieden in een moeilijke periode.

Uitkering tweede tranche energietoeslag 2023

Vooruitlopend op het wetsvoorstel Energietoeslag 2023 is vanuit het Rijk goedkeuring gegeven om €500,- van de energietoeslag 2023 naar voren te halen en alvast uit te keren. Dit hebben we als gemeente Helmond ook gedaan. Voor de uitkering van de tweede tranche van € 800 zijn we afhankelijk van het Wetsvoorstel Energietoeslag 2023. De Tweede Kamer heeft dit wetsvoorstel op 21 september aangenomen. De verwachting is dat de Eerste Kamer deze wet ook snel zal behandelen en goedkeuren. Achter de schermen hebben we voorbereidingen getroffen om snel – in elk geval voor het einde van het jaar - de resterende € 800 te kunnen uitkeren.

Ondernemers

Naast inwoners gaan ook veel ondernemers door een zware periode heen. Los van de hoge energieprijzen hebben zij te maken met de naweeën van de coronacrisis en de krapte op de arbeidsmarkt. Voor ondernemers zijn in het kader van de koopkrachtaanpak uiteindelijk twee grote maatregelen ingezet, naast het nog eenmaal schrappen van de precarioheffing. De eerste maatregel betrof een laagdrempelige subsidie van (maximaal) € 1.000 voor energiebesparende maatregelen. Met een andere regeling kunnen ondernemers aanspraak maken op advies en ondersteuning op het gebied van schuldhulpvragen, financiële structuren en bedrijfsvoering en -coaching van gespecialiseerde kantoren, tot een maximumbedrag van € 5.000 respectievelijk € 10.000 (afhankelijk van het aantal medewerkers). Uiteindelijk hebben meer dan 350 ondernemers gebruik gemaakt van de € 1.000-regeling voor energiebesparende maatregelen. Daarnaast hebben inmiddels circa 30 ondernemers gebruik gemaakt van de diensten van een van de gecontracteerde advieskantoren. Hierop kan nog tot 1 november aanstaande aanspraak worden gemaakt.

Een separate aanvullende verduurzamingsmaatregel voor ondernemers waarover wij u in RIB 62 informeerden is uiteindelijk niet doorgezet vanwege de uitvoerbaarheid. De beoogde koppeling aan een landelijke verduurzamingsmaatregel bleek niet mogelijk, waardoor de uitvoeringslasten te groot werden in relatie tot de subsidie en energiewinst die daar tegenover zou staan.

Wij hebben met vertegenwoordigers van ondernemers teruggeblikt op onze aanpak. Zij geven aan verheugd te zijn met de inspanningen van de gemeente, waarbij echt geluisterd is naar de behoefte van ondernemers.

Maatschappelijke organisaties

Voor maatschappelijke organisatie hebben we een tijdelijke regeling gelanceerd waarmee zij een fors deel van de energiekostenstijging gecompenseerd kregen. Uiteindelijk hebben wij hiermee 28 organisaties kunnen helpen. In totaal is in verband hiermee een bedrag van zo'n € 140.000 uitgekeerd. Daarnaast hebben wij de subsidie van € 1.000 voor energiebesparende maatregelen voor ondernemers ook voor deze organisaties opengesteld. Hiervan hebben nog eens 13 organisaties gebruik gemaakt.

Inzet restantmiddelen

In totaal verwachten we met onze koopkrachtaanpak van de gereserveerde € 10 miljoen eind 2023 een bedrag van ruim € 7 miljoen besteed te hebben. Er resteert dus nog een bedrag van zo'n € 3 miljoen.

Inzet verduurzaming koopwoningen

In het maatregelenpakket Koopkracht (zie RIB 114, 2 november 2022) is een bedrag van € 1,4 miljoen opgenomen voor verduurzaming koopwoningen voor mensen met een laag inkomen. Deze maatregelen zullen de komende jaren tot daadwerkelijke verduurzaming leiden, waarmee we gezinnen die zelf over onvoldoende middelen beschikken helpen om hun huis te verduurzamen en zo de hoge energierekening omlaag te krijgen. Met de opheffing van het Koopkrachtfonds stellen we voor dit bedrag in te zetten ten behoeve van energiearmoede koopwoningen door middel van een nieuw te vormen reserve.

Inzet Witgoedregeling en SuperSociaal

Voor de resterende € 1,6 miljoen werken we momenteel nog een tweetal maatregelen verder uit. Deze zien enerzijds op een mogelijke witgoedregeling. Met deze regeling geven wij uitvoering aan een eerder door u als gemeenteraad aangenomen motie. Anderzijds werken we maatregelen uit om de Helmondse supermarkt voor mensen met een laag inkomen te ondersteunen. Door het toenemend aantal mensen dat gebruik maakt van Super Sociaal zijn aanpassingen nodig.

Met de opheffing van het Koopkrachtfonds worden deze middelen aan het fonds onttrokken en tijdelijk toegevoegd aan de Reserve Sociaal Domein. U besluit hierover bij de tweede berap. Over de verdere uitwerking van de genoemde maatregelen wordt u nader geïnformeerd.

Structurele aandacht voor bestaanszekerheid

Met de afsluiting van het Koopkrachtfonds sluiten we tevens de crisisaanpak af. Het probleem van de betaalbaarheid van basisvoorzieningen zoals boodschappen en energie is echter niet verdwenen.

Voor veel inwoners, zeker de mensen met een wat kleinere portemonnee, blijft het moeilijk om elke maand de eindjes aan elkaar te knopen. Daarom houden we ook in de toekomst aandacht voor de bestaanszekerheid van inwoners en blijven we werken aan het tegengaan van de tweedeling in onze stad. Dat doen we niet langer met een crisisaanpak, maar op een meer structurele manier, die ook op de langere termijn oplossingen biedt. Een voorbeeld hiervan is het verhogen van de draagkrachtnorm voor mensen die in aanmerking komen voor een inkomensverklaring van 120% naar 130% van het sociaal minimum. Daardoor kunnen meer mensen een beroep doen op ondersteuning.

Bijlage

Monitor Inzet Middelen Koopkrachtfonds

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Helmond,

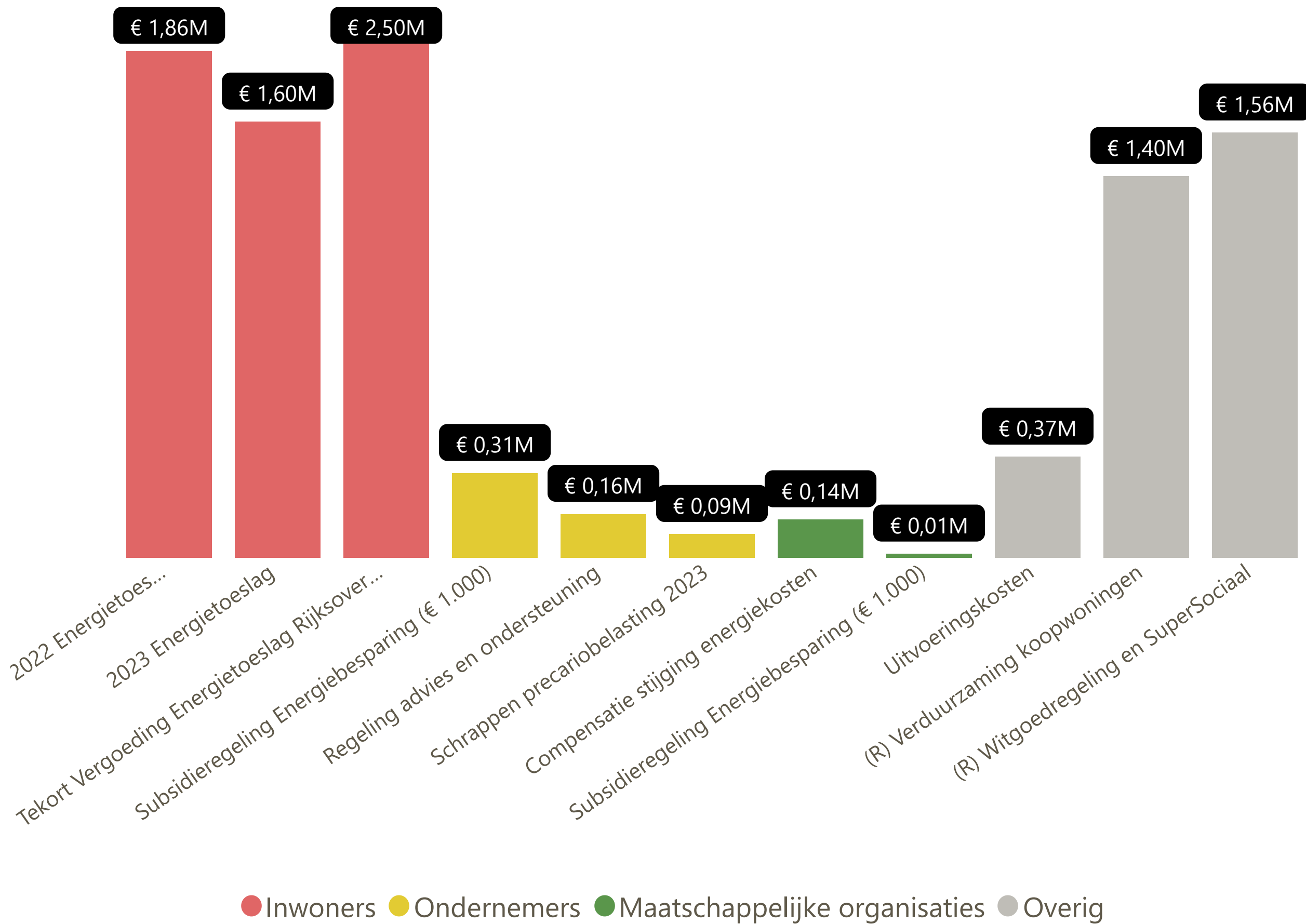
mevr. P.J.M.G. Blanksma-van den Heuvel
burgemeester

H.J. de Ruiter
secretaris

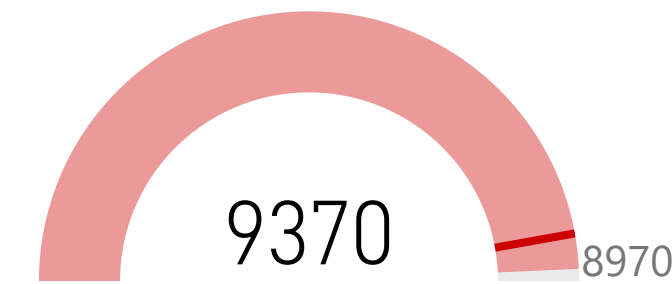
Totaaloverzicht Uitgaven Koopkrachtfonds

€ 10.000.000

Energietoeloeslag (ET)

2022

Uitgekeerde toeloeslagen tov
ingeschatte doelgroep

Energietoeloeslag tot 150%

9370

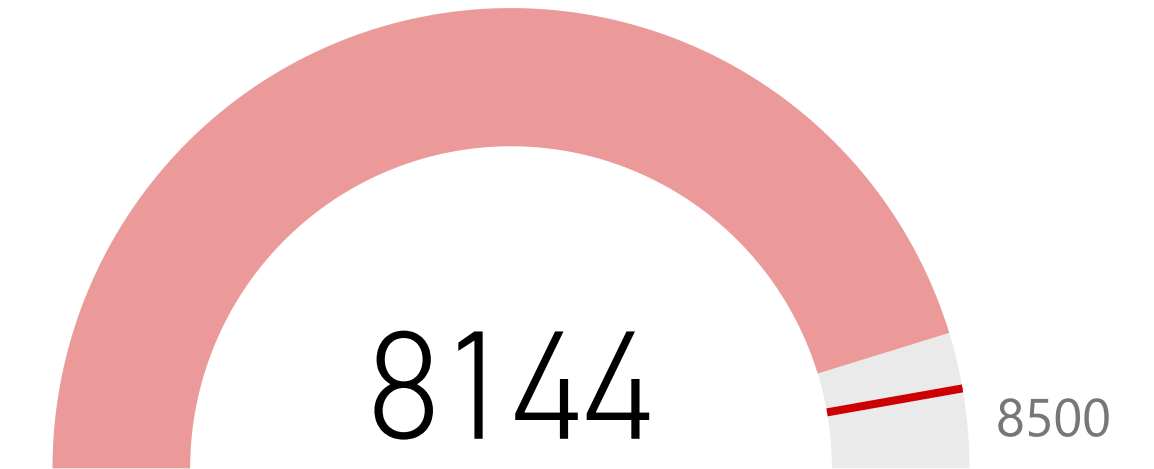
Uitgekeerde toeloeslagen

€ 11.762.200

Uitgekeerd bedrag

2023

Uitgekeerde toeloeslagen tov ingeschatte doelgroep

Energietoeloeslag tot 120%

6898

Uitgekeerde toeloeslagen

€ 3.449.000

Uitgekeerd bedrag

Energietoeloeslag 120-130%

1246

Uitgekeerde toeloeslagen

€ 623.000

Uitgekeerd bedrag

Regelingen

Ondernemers:

Subsidie
energiebesparende
maatregelen

361

Toegekende aanvragen

€ 311.061

Uitgekeerd bedrag

Regeling advies en
ondersteuning

30

Lopende aanvragen

€ 160.000

Uit te keren bedrag
(schatting)

Maatschappelijke organisaties:

Subsidie
energiebesparende
maatregelen

13

Toegekende aanvragen

€ 13.000

Uitgekeerd bedrag

Compensatie
energiekosten

28

Toegekende aanvragen

€ 139.754

Uitgekeerd bedrag

Toelichting Monitor Koopkrachtfonds

Deze monitor geeft inzicht in de bestedingen die zijn gedaan vanuit het Koopkrachtfonds.

Totaaloverzicht Uitgaven Koopkrachtfonds

In de grafiek aan de linkerkzijde is opgenomen welke maatregelen worden gefinancierd vanuit het fonds, en welke bedragen hieraan worden uitgegeven. De verschillende kleuren geven aan voor welke categorie doelgroep de maatregelen bestemd zijn.

Energietoeslag (ET)

2022 en 2023

In 2022 en 2023 kunnen inwoners met een lager inkomen aanspraak maken op een energietoeslag. Voor de inkomensgroep tot 120% van het sociaal minimum ontvangen we hiervoor middelen van het rijk. Daarbij is echter wel sprake van een tekort (totaal circa € 2,5 miljoen). Voor de financiering van de lokale uitbreiding van deze toeslag wordt het koopkrachtfonds gebruikt. In 2022 ging het om een bedrag van € 1.860.000 en in 2023 verwachten we circa € 1.600.000 nodig te hebben. In 2023 wordt de toeslag in twee rondes uitgekeerd. Inwoners die tot de doelgroep behoren hebben dit voorjaar € 500 ontvangen en ontvangen aan het einde van het jaar nog eens eens € 800. In de monitor wordt het totale aantal uitgekeerde toeslagen getoond en het totaalbedrag dat daarmee gemoeid is. Van de beschikbare € 1,6 miljoen voor 2023 is inmiddels ruim € 600.000 uitgegeven. De overige € 1 miljoen zal worden uitgegeven met het uitkeren van de tweede tranche van € 800. Tot slot geeft het dashboard aan welk aandeel van de geschatte doelgroep inmiddels bereikt is.

Subsidieregelingen

Voor de verschillende subsidieregelingen zijn in het blok rechtsonder de basisgegevens opgenomen. Het gaat om de regelingen ‘Energiebesparende maatregelen’ (voor ondernemers en voor maatschappelijke organisaties), 'Advies en ondersteuning' (voor ondernemers) en ‘Compensatieregeling energiekosten’ (voor maatschappelijke organisaties). We laten het totaal aantal toegekende subsidies zien en het bedrag dat hiermee gemoeid is.

Toelichting Maatregelen Koopkrachtfonds

Inwoners		
2022 Energietoeslag		In 2022 hebben we de inkomensgrens om in aanmerking te komen voor een energietoeslag verhoogd naar 150% van het sociaal minimum. Inwoners tot 130% ontvingen € 1.300 en inwoners tussen 130 en 150% € 1.000 of € 700 wanneer sprake was van een variabel contract.
2023 Energietoeslag		Ook in 2023 breiden we de doelgroep van de energietoeslag uit. We sluiten aan bij de nieuwe grens voor de draagkrachtnorm van 130% van het sociaal minimum. Huishoudens die hier binnen vallen ontvangen eenmalig € 1.300. € 500 hiervan is uitgekeerd medio april 2023. De overige € 800 wordt uitgekeerd nadat de Tweede en Eerste Kamer wetgeving hierover hebben aangenomen.
Tekort Vergoeding Energietoeslag Rijksoverheid		De vanuit het Rijk ontvangen middelen voor de energietoeslag voor huishoudens met een inkomen tot 120%, zijn helaas onvoldoende om onze kosten te dekken. Ondanks aandringen en een formeel verzoek voor volledige compensatie ziet het er niet naar uit dat we als gemeente geheel voor deze uitgaven gecompenseerd worden. Het tekort van € 2,5 miljoen dekken we uit het Koopkrachtfonds.
Ondernemers		
Subsidieregeling Energiebesparing (€ 1.000)		Ondernemers kunnen aanspraak maken op een bedrag van maximaal € 1.000 voor het uitvoeren van een energiescan of kleinschalige energiebesparende maatregelen.
Regeling advies en ondersteuning		Ondernemers kunnen aanspraak maken op advies en ondersteuning op het gebied van schuldhulpvragen, financiële structuren en bedrijfsvoering en -coaching van gespecialiseerde kantoren, tot een maximumbedrag van € 5.000 respectievelijk € 10.000 (afhankelijk van het aantal medewerkers). Aanvragen kunnen worden ingediend tot 1 november 2023.
Schrappen precariobelasting 2023		De precariobelasting is in 2023 niet opgelegd aan ondernemers.
Maatschappelijke organisaties		
Compensatie stijging energiekosten		Wij compenseren maatschappelijke organisaties die door de hoge energiekosten hun activiteiten niet op de gebruikelijke wijze kunnen uitvoeren. Per juli 2023 zijn alle tegemoetkomingen definitief. De regeling is inmiddels gesloten.
Subsidieregeling Energiebesparing (€ 1.000)		Maatschappelijke organisaties kunnen aanspraak maken op een bedrag van maximaal € 1.000 voor het uitvoeren van een energiescan of kleinschalige energiebesparende maatregelen.
Overig		
Uitvoeringskosten		Om de maatregelen uit te kunnen voeren, is ook extra inzet en organisatie nodig. In totaal wordt voor een bedrag van € 370.000 aan uitvoeringskosten gemaakt.
(R) Verduurzaming koopwoningen		Reeds eerder is besloten om een bedrag van € 1,4 miljoen te gebruiken voor de inzet van verduurzaming koopwoningen voor mensen met een laag inkomen. Hiermee helpen we gezinnen die zelf over onvoldoende middelen beschikken om hun huis te verduurzamen en zo de hoge energierekening omlaag te krijgen.
(R) Witgoedregeling en SuperSociaal		Voor het resterende bedrag worden nog een tweetal maatregelen uitgewerkt. Het gaat hierbij om maatregelen op het gebied van witgoed en SuperSociaal.